

над 3000 души. Депортирането е прекъснато главно поради недостига на превозни средства. През 1942 г. Хайнрих Химлер подписва т. нар. Декрет „Аушвиц“ и следващата година близо 10 000 немски цигани са изпратени в Аушвиц. Предприета е кампания за стерилизация както в лагерите, така и извън тях. Робският труд на циганите е необходим (например в подземните фабрики, които произвеждат ракетите Фау 1 и Фау 2), но им е забранено да създават потомство.

В окупираните от Германия страни в Източна Европа, специалните частите – Айнзац-групите (*Einsatzgruppen*) – провеждат масови екзекуции на цигани в горите извън градовете, в които живеели. Създават са и концентрационни лагери, като четирите най-големи са Белзек, Хелмно, Собибор и Трешлинка. Циганите са докарвани в тези лагери – най-често в собствените им каравани – застрелвани или отравяни в газовите камери, наред с евреите. Установено е, че между 250 000 и 500 000 цигани са убити по време на нацисткия период.

След 1945 г.

В първите години след края на нацисткото господство в Европа циганската общност се намира в хаос. Малките образователни и културни организации, които съществували преди 1939 г., са унищожени. Семейната структура е нарушена от смъртта на много от по-възрастните членове на домакинствата, пазители на циганските традиции. Докато са в лагерите, циганите нямат възможност да поддържат обичаите и традициите си – Romanja/Romanipe. Покъсно те преодоляват травмата от преживяното, като избягват да говорят за времето в лагерите. Малцина сред тях знаели да четат или да пишат, така че не можели да разкажат за всичко, което им се случило. Но те и не винаги желали да разкажат за живота си, а и малко били тези, които се интересували от преживяното от тях. В много книги, които описват нацисткия период и гоненията на евреите, за циганите обикновено се споменава в бележките под линия или в малки откъси.

Трудно е било за циганите да преживеят Холокоста, тъй като преди това никога не са ставали жертви на гонения в подобни мащаби. Имало е случаи на екзекуции, но не и като екзекуциите по времето на Холокоста. Група оцелели в Мюнхен започнали да